

**КЫРГЫЗ БИЛИМ БЕРҮҮ АКАДЕМИЯСЫ
ОКУМУШТУУЛАР КЕҢЕШИ**

№10 жыйынынын протоколу

**Дата: 30.10.2015.
Убакыт: 14.00.
Бөлмө: Конференц-зал**

Состав Ученого совета – 22 чел.
Присутствует 18 человек

КҮН ТАРТИБИНДЕГИ МАСЕЛЕЛЕР:

- 1. Профессор И.Бекбоевдин 85 жылдык юбилейине арналган Эл аралык илимий-практикалык конференцияны өткөрүүнүн жыйынтыгы.**
Син Е.Е., С.Ж.Жаанбаев
- 2. Жаш окумуштуулар кеңешинин отчету.**
Ибирайым кызы Айжан
- 3. Бүтүрүүчү аспиранттардын отчеттору.**
Б.Бейшенбаева
- 4. Об утверждении предметного стандарта по истории.**
Иманкулов М.К.
- 5. Об итогах проверки финансово-хозяйственной деятельности КАОСчетной палатой КР.**
Мамытов А.М.
- 6. Кол жазмаларды бекитүү.**
 - 6.1. Кыргыз адабияты 7-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо**(Авт. А.А.Оморова, Б.С.Султанбекова).
 - 6.2. Кыргыз адабияты 8-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо**(Авт. М.Жаркынбаева, Д.Искакова).
 - 6.3. Кыргыз адабияты 9-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо**(Авт. А.А.Оморова, Д.К.Досмамбетова).
 - 6.4. Кыргыз адабияты 10-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо** (Авт. В.Ш.Исаева).
 - 6.5. Кыргыз адабияты 11-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо** (Авт. Д.Искакова).
 - 6.6. Кыргыз адабияты 11-класс. Окуу китеби** (авт. Н.Ишекеев, Т.Жакыпов, А.Адиева).
 - 6.7. Математикалык машыгуу 2-класс. Окуучулар үчүн кошумча окуу куралы** (Түзгөн Дж.Т.Исакова).
 - 6.8. Математикалык машыгуу 3-класс. Окуучулар үчүн кошумча окуу куралы** (Түзгөн Дж.Т.Исакова).

6.9. Математикалык машыгуу 4-класс. Окуучулар үчүн кошумча окуу куралы (Түзгөн Дж.Т.Исакова).

6.10. Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери. 2-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (Авт. Г.Токтобаева).

6.11. Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери. 3-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (Авт. Г.Токтобаева).

6.12. Мекен таануу 1-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо (Авт. З.Мамбетова, Т.Архипова).

6.13.Мекен таануу 3-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо (Авт. З.Мамбетова).

6.14.Окуу-тарбия иштери орус тилинде жүргүзүлгөн мектепке чейинки билим берүү уюмдарында кыргыз тилине үйрөтүү боюнча сабактардын иштелмелери (түзүүчүлөр: Сейдекулова К.С., Алыбаева Т.О., 84-б.).

6.15. Методическое пособие по организации и ведению учебно-опытного участка при общеобразовательной организации (авт. Сатубаева А.С., Жамангулова А.Т., Мурашева Д.М. – 78 стр.).

6.16. Азбука пешехода. Правила дорожного движения для детей (авт. Северин О.В. – 19 стр.).

6.17. Действие для укрепления здоровья в школах. Методическое пособие (авт. сотрудники проекта “Действия сообществ по вопросам здоровья”, специалисты РЦУЗ МЗ КР – 45 стр.).

6.18. Тренажер по чтению “Читаем по слогам”. Учебное пособие для 1-2-х классов (авт. Северин О.В., Пузырева И.В. - 64 стр.).

А.Мамытов:Саламатсыздарбы, урматтуу окумуштуулар кенешинин мүчө лө рү. 22 мүчө бар, анын ичинен 18 отурумга катышууда. Кворум бар экен,күн тартибиндеги маселелер боюнча отурумду баштоого ким макул? Каршы? Баары макул.

Бүгүнкү отурумдун күн тартибинде негизги 5 маселеле коюлган. Андан кийин кол жазмаларды талкуулоо.

1. Профессор И.Бекбоевдин 85 жылдык юбилейине арналган Эл аралык илимий-практикалык конференцияны өткөрүүнүн жыйынтыгы.

Слушали зав.лабораторией естественно-математических предметов Е.Син.

Е.Син: Международная научно-практическая конференция «Проблемы национальной системы образования Кыргызской Республики в условиях глобализации», посвященная 85-летию Народного учителя, чл.-корр. НАН КР, доктора педагогических наук, профессора **И.Б.Бекбоева**, проводилась 8 – 9 октября 2015 года на базе КАО на основании приказа Министерства образования и науки КР.

Подготовка и проведение конференции осуществлялись под руководством оргкомитета, в состав которого входили представители Министерства образования и науки, сотрудники Кыргызской академии образования, представители вузов республики, педагогической общественности и др. Работа была начата еще в апреле 2015 года, когда были решены ряд организационных вопросов (сформирован состав оргкомитета, разработан план мероприятий, уточнена дата проведения и определена работа в рабочих группах и т.п.).

Задолго до конференции был разработан и утвержден план мероприятий, который был обсужден в лаборатории Естественно-математических предметов и утвержден на Ученом совете. Еженедельно, начиная с сентября, проводились совместные заседания оргкомитета и рабочей группы, во время которых обсуждалась информация о выполнении заданий, вносились коррективы, предложения и дополнения к основным мероприятиям. Следует отметить, что все ответственные добросовестно справились с порученными заданиями, и многие из них были награждены и отмечены администрацией академии. За это большое спасибо.

Наиболее трудоемкими работами были:

1. Сбор, рецензирование и отбор материалов, поступивших на конференцию.

Сбор

статей осуществлялся сотрудниками лаборатории естественно-математических предметов (зав. Е.Син). Поступило 69 докладов, большинство из них были своевременно возвращены и переделаны. Из других вузов и регионов 28 статей статьи поступили в организационно-методический отдел (зав. С.Жаанбаев). Остальные 12 статей поступили по электронной почте через приемную КАО (зав. канцелярией Г. Асанова), через другие лаборатории, кафедры и от самих докладчиков. На самой финишной прямой просмотренные соответствующими лабораториями статьи были переданы в нашу лабораторию. Это считаю естественным. Учитывая их состояние, качество рецензии и то что сбор материалов планировалось закончить до отпуска, но к сожалению оно затянулась до 10 сентября. Были определенные трудности. Я обратился за помощью к Токтомаматову Алмазу, сотрудники лаборатории с честью справились с этой проблемой.

2. Вторая и очень ответственная работа – это программа конференции, которая составлена лабораторией дошкольного и начального образования во главе с А.Токтомаматовым.

3. Выпущена книга– Сборник статей И.Б.Бекбоева.

4. Выпущена книга с биографическим и библиографическим материалом об И.Б.Бекбоеве.

5. Подготовлен и выпущен Спец. выпуск журнала «Известия КАО», основанный на материалах конференции.

6. Работа самой конференции. На конференцию было заявлено 185 докладов, отобрано для участия – 130 докладчиков, выступило 119. В работе конференции участвовали представители всех регионов: учителя школ, работники системы образования, преподаватели вузов, научных учреждений. А также доклады из зарубежных стран: Россия, Украина, Турция, Япония, Азербайджан, Республика Казахстан и др.

В ходе конференции возникали проблемы, которые разрешались во время работы по организации проведения конференции:

- первое информационное письмо о проведении конференции противоречило второму более позднему (например, оплата в 500 сом. Аннотация и ключевые слова на трех языках и др.).

- из-за недостатка времени статьи не обсуждались достаточно глубоко в лабораториях, на кафедрах и в других подразделениях;

- были замечены очень слабые рецензии наших сотрудников, а отдельные статьи рецензировались одним словом «рекомендовать»;

- в 70 процентах статей имелись замечания: не полностью выполнялись требования, отсутствовала аннотация, не качественные рецензии и т.д.

В заключение хочется сказать, что проведение такого рода конференции – это определенный вклад в педагогическую науку, это дань заслуженному Народному педагогу и ученому Исаку Бекбоеву, и наконец, это имидж для Кыргызской академии образования. Заслушав информацию Е.Сина о проведении конференции, члены Ученого совета отметили, что Международная научно-практическая конференция «Проблемы национальной системы образования Кыргызской Республики в условиях глобализации»,

посвященная 85-летию Исака Бекбоевича Бекбоева, прошла на достаточно высоком научном, организационном уровне и при самом активном содействии всех сотрудников, руководства КАО.

Все 18 членов Ученого совета единогласно проголосовали за принятие информации Е.Сина о проведении конференции.

На основании вышеизложенного **Ученый совет постановляет:**

1. Информацию об итогах проведения Международной научно-практической конференции «Проблемы национальной системы образования Кыргызской Республики в условиях глобализации», прошедшей 8-9 октября 2015 года в г. Бишкек, принять к сведению.

2. Жаш окумуштуулар кеңешинин отчету.

Угулду: Жаш окумуштуулар кеңешинин төрайымы, **п.и.к. Ибирайым кызы Айжандын отчету.** Кыргыз билим берүү академиясынын Жаш окумуштуулар кеңеши илим-изилдөөгө жаңыдан аралашып жаткан (35 жашка чейинки) илим-изилдөөчүлөрдүн, илимий кызматкерлердин, аспиранттардын, мугалимдердин тобунан түзүлгөн коомдук уюм. Бул кеңештин мүчөлүгүндө 2015-жылга жалпы 17 курамдан турду. КББАнын Жаш окумуштуулар кеңешинин түзүлүүсүнүн негизги максаты – жаш окумуштуулардын чыгармачылык ишмердүүлүктөрүн өнүктүрүүгө, аларды ишке ашырууга көмөктөшүү болуп эсептелет (толук отчету тиркелет).

А.Мамытов: Отчетун кабыл алалы. Ошону менен бирге сунушубуз – башка окуу жайлары менен байланыш түзүлө. Жаштарды башын кошуп лекция түрүндө өткөрсөңөр болот: кантип диссертация экспертизадан өтөт, кантип талкууланат (азыраак төлөмгө эле). Кабыл алуу үчүн ким макул? Ким каршы? 18 – макул, каршы – 0. Кабыл алынды.

Талкуунун жана добуш берүүнүн негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Жаш окумуштуулар кеңешинин 2015-жыл үчүн аткарган иштери тууралуу отчету жактырылсын.
2. Жаш окумуштуулар кеңешинин ишин жакшыртуу зарылдыгы белгиленсин.
3. Башка окуу жайлардагы Окумуштуулар кеңеши менен байланыш түзүлсүн. (жооптуу: А. Ибирайым кызы жана кеңештин мүчөлөрү).

3. Бүтүрүүчү аспиранттардын отчеттору.

Угулду: уюштуруу-методикалык бөлүмүнүн башкы адиси **Б.Бейшенбаева.** Ал аспирантурада 6 аспирант окугандыгын, жылына эки жолу келип отчет тапшыргандыктарын билдирди. Бүгүнкү отурумга аспирантка Т.Иманкасымованын отчету коюлду. Т.Иманкасымова №5 мектеп-гимназиясында математика мугалими жана завуч болуп иштейт.

Т.Иманкасымованын отчету тиркелет.

А.Мамытов: Жолд.Б.Бейшенбаева, сиздин жумушуңузда бир топ жетишпегендиктер бар. Маалыматты кабыл алалы. Ким макул? Макул – 18. Ким каршы? Каршы – 0. Бардыгы макул, кабыл алынды.

Талкуунун негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Табигый-математикалык предметтер лабораториясынын аспиранты Т.К. Иманкасымованын отчету жактырылсын жана бекитилсин.

4. Об утверждении предметного стандарта по истории.

Заслушав и обсудив заключение эксперта образовательной области «Социальная» к.п.н., доцента **М.Иманкулова** по разработке стандарта по предмету «История» для 5-9 классов (Заключение прилагается), Ученый совет Кыргызской академии образования отмечает следующее:

Структура предметного стандарта структуре государственного образовательного стандарта школьного образования, утвержденного Правительством КР (июль 2014 г.) и Базисного учебного плана.

Стандарт по предмету «История» второго поколения разработан на основе Закона Кыргызской Республики «Об образовании», постановления правительства Кыргызской Республики № 403 от 21.07.2014 года «Об утверждении Государственного стандарта среднего общего образования Кыргызской Республики», в соответствии с Базисным учебным планом.

В стандарте второго поколения большое внимание уделяется совершенствованию стандарта по предмету «История» как фактора формирования мировоззрения и ценностно-смысловых установок обучающихся. Представленные методические рекомендации помогут учителям истории сформировать направления практической деятельности в преподавании данного предмета.

Основные содержательные линии школьного стандарта по предмету «История» представляют историческое знание в его разносторонности и многоперспективности. Содержательные линии определяют основные компоненты: историческое время, пространство, движения и персонажи.

В соответствии с названными линиями базовое содержание учебного материала в начальной ступени в форме пропедевтического курса, а в средней ступени основной (девятилетней) школы, на старшей ступени школьного образования, учебные материалы изложены в форме перечня двух курсов: основные вехи мировой истории и истории Кыргызстана.

Содержательные линии, указанные в стандарте, **не дискриминационны**. В них в равной степени уделяется внимание как политической, так и экономической и культурной истории; как истории религиозных, так и светских (в том числе и научных) учений. Содержательные линии в равной степени расставляют акценты как на этнической, так и на национальной, стратификационной и цивилизационной историях, не определяя ни одну из них в качестве приоритетной.

Сформулированные предметные компетентности соответствует целям и задачам исторического образования, выделено четыре предметные компетентности: хронологические и картографические, этнокультурные, историко-цивилизационные и социально-гражданские.

Ожидаемые результаты обучения в деятельностной форме в крупноблочном виде формулируются на пересечении содержательных линий и предметных компетентностей с использованием распределения учебного материала по классам и элементов описания компетентностей. Ожидаемые результаты в основном соответствуют структуре содержательных линий предмета и компетентностям учащихся.

Стандарт по истории ориентирован на достижение не только предметных образовательных результатов, но, прежде всего, на формирование личности учащихся, овладение ими ключевыми и предметными компетентностями, обеспечивающими успешность в познании на всех этапах дальнейшего образования.

А.Мамытов: Предлагаю голосование. Кто за утверждение проекта стандарта по истории для 5-9-х классов? Кто против? Из 18 присутствующих членов Ученого совета все проголосовали за утверждение проекта стандарта по истории для 5-9-х классов. Принято единогласно.

На основании вышеизложенного **Ученый совет Кыргызской академии образования постановляет:**

1. Одобрить и утвердить проект предметного стандарта по «Истории» для 5-9-классов общеобразовательных школ КР (разработчики: М.К.Иманкулов – к.п.н., доцент; Тынчтыкбек Чоротегин – д.и.н., профессор; Т.Н.Омурбеков – д.и.н., профессор; К.С.Молдокасымов – к.и.н.; Г.Д.Джунушалиева – д.и.н., профессор; Л.Г.Ставская – к.и.н., доцент; Т.Т.Сырдыбаев – к.и.н., доцент; Б.У.Козубаева – снс КАО; А.К.Дооталиев – учитель истории образовательного центра «Себат»;

К.А.Курманалиев – ст. преподаватель КГУ им. «И.Арабаева»; О.И.Нелина – учитель истории ШГ№ 29).

2. Рекомендовать предметный стандарт по «Истории» для 5-9 классов к утверждению на Коллегии Министерства образования и науки Кыргызской Республики и изданию для распространения в школах Кыргызской Республики.

5. Об итогах проверки финансово-хозяйственной деятельности Кыргызской академии образования Счетной палатой КР.

Слушали: президента Кыргызской академии образования **А.Мамытова**, которым была представлена информация об итогах проверки финансово-хозяйственной деятельности КАО Счетной палатой КР. Был проведен аудит финансово-хозяйственной деятельности КАО за 2013-2014 годы. К аудиту были представлены все распорядительные документы КАО. Аудитом установлено, что контингент студент соответствует нормам лицензионных требований; платные образовательные услуги осуществляются в соответствии с нормативно-правовыми актами антимонопольного законодательства КР; Заработная плата начисляется на основе штатного расписания и тарификации, сверхштатных единиц не установлено. Аудит арендных отношений, обеспеченность и использование общественного жилья, расход на эксплуатацию автотранспорта, достоверность произведенных взаиморасчетов – за аудируемый период составлены договора, нарушений не установлено. Кредиторских задолженностей за КАО нет. (информация прилагается).

Все 18 присутствующих членов Ученого совета единогласно проголосовали за принятие информации А.Мамытова к сведению.

На основании вышеизложенного Ученый совет постановляет:

1. Информацию об итогах проверки финансово-хозяйственной деятельности КАО Счетной палатой КР принять к сведению.

6. Кол жазмаларды бекитүү.

6.1. Кыргыз адабияты 7-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо (Авт. А.А.Оморова, Б.С.Султанбекова).

Угулду:Лаборатория башчысы п.и.д., профессор С.К.Рысбаев аталган кол жазма боюнча төмөнкүлөрдү билдирди:Аталган кол жазма КББАга келип түшкөн кол жазмаларды экспертизалоо тартибине ылайык каралды. Кол жазманын статусу так аныкталган, мугалимдер үчүн методикалык колдонмо экени так көрсөтүлгөн. Окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн Кыргыз адабиятын 7-класстарда окутууга арналган. Анда окуу китеби боюнча сабактардын усулдук иштелмелери берилген. Календардык планды өз ичине камтыйт. Аннотациясы бар, анда кыргыз адабияты окуу китеби кандай максатты көздөп жана ким үчүн жазылгандыгы, мугалимдер үчүн методикалык колдонмо экени так көрсөтүлгөн. Аталган методикалык колдонмо мектептин окуу планында каралган предметке толук тиешеси бар. Окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 7-класстын кыргыз адабиятын окутууда мугалимдер үчүн берилген сабактын иштелмелери жаңы инновациялык, интерактивдүү методдор менен иштелип чыккан. Программалык материалдар толук камтылган, суроо-тапшырмалар коюлган. Кол жазма окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептеринин 7-классында Кыргыз адабиятын окутуунун натыйжалуулугун арттырууга көмөк берет. Окуучулардын оозеки кебин өстүрүүгө, кеп байланышын арттырууга, сүйлөө речин машыктырууга багытталган. 7-класста предметти өздөштүрүлүүгө тийиш болгон адабий билимдердин тизими жана окуучулар ээ болуучу практикалык машыгуулардын, т.а. байланыштуу кептин, жазуу, оозеки кептин түрлөрү, окуучулардын сүйлөө, жазуу маданиятын өстүрүү багыттары, жуп болуп иштөө, топтордо иштөө алардын өз алдынча иштей алышына, окуучуларга машыктыруунун түрлөрү сыяктуу кызыктуу материалдар

камтылган, берилген ар бир сабактын максаттары так, туура коюлган. Сабактын тиби, түрү жабдылышы, сабактар аралык байланыштары даана, так көрсөтүлгөн. Кол жазманын айрым стилдик, грамматикалык каталар учурайт, алар авторлоруна көрсөтүлүп, оңдолду.

Жыйынтыгында, Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү добуш беришти. Добуш берүүнүн жыйынтыгы: макул – 18 мүчө, каршы – 0. Кол жазма жактырылды.

Жогоруда айтылгандарды угуп жана талкуулап, КББАнын Окумуштуулар кеңеши чечим кабыл алды:

1. А.А.Оморова, Б.С.Султанбекованын “Кыргыз адабияты 7-класс” мугалимдер үчүн усулдук колдонмосунун кол жазмасы жактырылсын жана бекитилсин.
2. Кол жазма басып чыгарууга сунушталсын.

6.2. Кыргыз адабияты 8-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо(Авт. М.Жаркынбаева, Д.Искакова).

Угулду:Лаборатория башчысы п.и.д., профессор С.К.Рысбаев аталган кол жазма боюнча төмөнкүлөрдү билдирди: М.Жаркынбаева, Д.Искакованын аталган методикалык колдонмосунун кол жазмасында окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 8-класстарында кыргыз адабиятын окутуу үчүн сабактардын иштелмелери, ар бир тема боюнча тесттик тапшырмалар, аталган предмет боюнча жылдык календарлык план түзүлгөн.Сабактын иштелмелери жалпы билим берүүчү окуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 5-11-класстары үчүн «Кыргыз адабияты программасын» жетекчиликке алуу менен түзүлгөн.Кол жазманын статусу так аныкталган, аннотациясы берилген. Анда сабактардын иштелмелери, тесттик тапшырмалардын топтому сунушталып, булар мугалимдердин адабият сабагын натыйжалуу өтүүсүнө көмөк көрсөтөрү белгиленген.Мектептердин окуу планында каралган предметке түздөн-түз тиешеси бар. Окуу процессинин натыйжалуулугун арттырууга пайдасы тиет. Сабактардын иштелмелеринде сабактын максаттары, колдонулуучу методдор, сөздүктөр менен иштөө, адабият теориясын түшүндүрүү, текст менен иштөөгө карата үлгүлөр көрсөтүлгөн. Ошондой окуучулардын билимин текшерүү, ой жүгүртүүсүн калыптандыруу, чыгармачылыгын өстүрүү максатында суроолор топтому жана тесттик тапшырмалар берилген.Кол жазмада айрым грамматикалык, пунктуациялык жана стилдик каталар кездешет (кол жазмада көрсөтүлдү). Булар басмага берүүгө чейин авторлор тарабынан оңдолуп чыгууга тийиш.

Ошону менен катар айрым сунуштарды, сын-пикирлерди белгилөөгө болот:

Ушул мезгилге чейин окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептерде 8-класстарында кыргыз адабиятын окутууга карата атайын сабактардын үлгү-иштелмелери жарыкка чыга элек болчу. Бул алгачкы саамалык деп айтсак болот.

Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрүнүн добуш берүүсүнүн жыйынтыгы төмөндөгүдөй болду: макул – 18, каршы – 0.

Жогоруда айтылгандарды угуп жана талкуулап, КББАнын Окумуштуулар кеңеши чечим кабыл алды:

1. М.Жаркынбаева, Д.Искакованын “Кыргыз адабияты 8-класс” мугалимдер үчүн усулдук колдонмосунун кол жазмасы жактырылсын жана басууга сунушталсын. .

6.3. Кыргыз адабияты 9-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо(Авт. А.А.Оморова, Д.К.Досмамбетова).

Угулду:Лаборатория башчысы п.и.д., профессор С.К.Рысбаев аталган кол жазма боюнча төмөнкүлөрдү билдирди: Аталган кол жазма КББАга келип түшкөн кол жазмаларды экспертизалоо тартибине ылайык каралды. Кол жазманын статусу так аныкталган, мугалимдер үчүн методикалык колдонмо экени так көрсөтүлгөн. Окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептер үчүн Кыргыз адабиятын 9-класстарда окутууга арналган. Анда окуу китеби боюнча сабактардын усулдук иштелмелери берилген. Календардык планды өз ичине камтыйт. Аннотациясы бар, анда кыргыз адабияты окуу китеби кандай максатты көздөп жана ким үчүн жазылгандыгы, мугалимдер үчүн методикалык колдонмо экени так көрсөтүлгөн. Аталган методикалык колдонмо мектептин окуу планында каралган предметке толук тиешеси бар. Окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 9-класстын кыргыз адабиятын окутууда мугалимдер үчүн берилген сабактын иштелмелери жаңы инновациялык, интерактивдүү методдор менен иштелип чыккан. Программалык материалдар толук камтылган, суроо-тапшырмалар коюлган. Кол жазма окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептеринин 9-классында Кыргыз адабиятын окутуунун натыйжалуулугун арттырууга көмөк берет.

Аталган кол жазма, окуу материалынын камтышы, методикалык аппараты, көлөмү ж.б. боюнча берилген статуска карата коюлган талаптарга жооп берет. Берилген ар бир сабактын максаттары так, туура коюлган. Сабактын тиби, түрү жабдылышы, сабактар аралык байланыштары даана, так көрсөтүлгөн. Окуучунун оозеки жана жазуу машыгууларын өстүрүү максатын көздөйт. Айрым жерлерде стилдик, грамматикалык каталар учурайт, алар авторлоруна көрсөтүлүп, оңдолду.

Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрүнүн добуш берүүсүнүн жыйынтыгы төмөндөгүдөй болду: макул – 18, каршы – 0.

Жогоруда айтылгандарды угуп жана талкуулап, КББАнын Окумуштуулар кеңеши чечим кабыл алды:

1. А.А.Оморова, Д.К.Досмамбетованын “Кыргыз адабияты 9-класс” мугалимдер үчүн усулдук колдонмосунун кол жазмасы жактырылсын жана басууга сунушталсын. .

6.4. Кыргыз адабияты 10-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо (Авт. В.Ш.Исаева).

Угулду: Лаборатория башчысы п.и.д., профессор С.К.Рысбаев аталган кол жазма боюнча төмөнкүлөрдү билдирди: В.Ш. Исаеванын аталган кол жазмасы окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 10-класстарында кыргыз адабиятын окутууга карата мугалимдер үчүн методикалык колдонмо болуп саналат. Кол жазманын статусу, аннотациясы берилген. Анда сабактардын иштелмелери, тесттик тапшырмалардын топтому сунушталып, булар мугалимдердин адабият сабагын натыйжалуу өтүүсүнө көмөк көрсөтөрү белгиленген. Мектептердин окуу планында каралган предметке түздөн-түз тиешелүү. Предметтик окуу программасына толук дал келет. Сабактардын иштелмелеринде сабактын максаттары, колдонулуучу методдор, сөздүктөр менен иштөө, адабият теориясын түшүндүрүү, текст менен иштөөгө карата үлгүлөр көрсөтүлгөн. Ошондой окуучулардын билимин текшерүү, ой жүгүртүүсүн калыптандыруу, чыгармачылыгын өстүрүү максатында суроолор топтому берилген. Кол жазмада айрым грамматикалык, пунктуациялык каталар кездешет (кол жазмада көрсөтүлдү). Булар басмага берүүгө чейин авторлор тарабынан оңдолуп чыгууга тийиш. Ушул мезгилге чейин окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 10-класстарында кыргыз адабиятын окутууга карата атайын сабактардын үлгү-иштелмелери жарыкка чыга элек болчу. Бул алгачкы саамалык деп айтсак болот. Кол жазмада окуу программасынын ар бир чейректин материалдары сааттарга бөлүнүп, иштелмелери даярдалган. Сабактын 3 максаты

көрсөтүлгөн. Сабактын ар бир этабындагы мугалимдин жана окуучулардын иш-аракеттерин чечмелеп берүүгө авторлор тарабынан аракеттер жасалган.

Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрүнүн добуш берүүсүнүн жыйынтыгы төмөндөгүдөй болду: макул – 18, каршы – 0.

Жогоруда айтылгандарды угуп жана талкуулап, КББАнын Окумуштуулар кеңеши чечим кабыл алды:

1. М.Жаркынбаева, Д.Исхакованын “Кыргыз адабияты 8-класс” мугалимдер үчүн усулдук колдонмосунун кол жазмасы жактырылсын жана басууга сунушталсын.

6.5. Кыргыз адабияты 11-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо (Авт. Д.Исхакова).

Угулду: Лаборатория башчысы п.и.д., профессор С.К.Рысбаев аталган кол жазма боюнча төмөнкүлөрдү билдирди: Д.Исхакованын аталган кол жазмасы окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 11-класстарында кыргыз адабиятын окутууга карата мугалимдер үчүн методикалык колдонмо болуп саналат. Кол жазманын статусу, аннотациясы берилген. Анда сабактардын иштелмелери, тесттик тапшырмалардын топтому сунушталып, булар мугалимдердин адабият сабагын натыйжалуу өтүүсүнө көмөк көрсөтөрү белгиленген. Мектептердин окуу планында каралган предметке түздөн-түз тиешелүү. Предметтик окуу программасына толук дал келет. Сабактардын иштелмелеринде сабактын максаттары, колдонулуучу методдор, сөздүктөр менен иштөө, адабият теориясын түшүндүрүү, текст менен иштөөгө карата үлгүлөр көрсөтүлгөн. Ошондой окуучулардын билимин текшерүү, ой жүгүртүүсүн калыптандыруу, чыгармачылыгын өстүрүү максатында суроолор топтому берилген. Кол жазмада айрым грамматикалык, пунктуациялык каталар кездешет. Булар басмага берүүгө чейин авторлор тарабынан оңдолуп чыгууга тийиш. Ушул мезгилге чейин окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектептердин 11-класстарында кыргыз адабиятын окутууга карата атайын сабактардын үлгү-иштелмелери жарыкка чыга элек болчу. Бул алгачкы саамалык деп айтсак болот. Кол жазмада окуу программасынын ар бир чейректтик материалдары сааттарга бөлүнүп, сабактардын иштелмелери даярдалган. Сабактын максаттары көрсөтүлгөн. Сабактын ар бир этабындагы мугалимдин жана окуучулардын иш-аракеттери чечмеленип берилип, окуу китебинен тышкаркы айрым кошумча материалдар менен байытылган.

Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү добуш берүүдө 18 макул болуп кол жазманы колдошту. Каршы болгон жок.

Жогоруда айтылгандарды угуп жана талкуулап, КББАнын Окумуштуулар кеңеши чечим кабыл алды:

1. Д.Исхакованын “Кыргыз адабияты” (11-класс) мугалимдер үчүн усулдук колдонмосунун кол жазмасы жактырылсын жана басууга сунушталсын. .

6.6. Кыргыз адабияты 11-класс. Окуу китеби (авт. Н.Ишекеев, Т.Жакыпов, А.Адиева).

Угулду: Уюштуруу - методикалык бөлүмүнүн башчысы С.Жаанбаев бул кол жазма боюнча төмөнкүлөрдү билдирди:

Кыргыз Республикасынын Билим берүү министрлигинен 2015-жылдын 10-июлунда №13 -6/4872 номерлүү каты менен Т.Жакыповдун 11-класс үчүн «Кыргыз адабияты» боюнча кол жазмасы Кыргыз билим берүү академиясынын Окумуштуулар кеңешинде карап чыгууга жөнөтүлгөн. Кол жазманы карап чыгуу үчүн эксперттерди сырттан чакыруу боюнча тапшырма берилгендиктен, илимий-методикалык кеңештин мүчөлөрү жогорку окуу жайларында иштеген, илимий даражасы бар мугалимдер жана мектепте иштеген практик-мугалим эксперттикке тартылды. Алар: Ж.Баласагын атындагы КУУнун Кыргыз адабияты кафедрасынын башчысы, ф.и.к., проф., м.а. К.Абакиров, И.Арабаев атындагы университеттин «Окутуунун жаңы технологиялары» кафедрасынын доценти Д.Саалиева, Бишкек шаарындагы №28 мектеп-лицейинин адабият мугалими А.А.Оморова.

1-эксперт Ж.Баласагын атындагы КУУнун Кыргыз адабияты кафедрасынын башчысы, ф.и.к., проф., м.а. **К.Абакиров** өз пикиринде программада жок материалдардын кирип калгандыгы, окуу китеби сапатсыз, ыраатсыз жазылганын айтат. М: окуу китеби эмес эле, хрестоматиядан айырмасы жок болуп калганын, чыгармадан үзүндүлөр узак берилип, аны түшүндүрүү талдоолору менен аралаш берилген. Тексттен үзүндүлөр окуу китебинде кыска болуп, түйүндүү жерлери гана алынышы, ал автордун айта турган оюн, талдоосун бекемдөөгө кызмат кылышы керек болсо, бул кол жазмада андай максат коюлбай эле, тексттен үзүндүлөр туш келди алына берген. Стилистикалык талаптар да сакталган эмес. Бүтпөй калган, чолок, мааниси чалкеш, арабөк сүйлөмдөр өтө көп (мисалдар келтирилген). Ошондой эле ыраатсыздык, бир маселе тууралуу сөз кылып жатып, экинчи маселеге өтүп кетмейлер, кайталоолор өтө көп. Тыныш белгилердин мааниси тууралуу автордун дээрлик түшүнүгү жок. Үтүр, чекит, сызыкча туш келди коюла берген. Орфографиялык каталар да толтура. Жыйынтыктап айтканда 11-класс үчүн «Кыргыз адабияты» кол жазмасы автордун кыйла билимдүү, көркөм адабияттан түшүнүгү кенен адам болгону менен, кол жазма субъективдүү көз караш менен жазылган, программалык талаптарга жооп бербеген эмгек катары бааланышы керек. Ырааттуулук, тактык, далилдүүлүк, ынанымдуулук, сабаттуулук жагынан көз көрүнөө «аксап турган» мындай окуу китептерин орто мектептин жогорку класстарында пайдалануу мүмкүн эмес.

2-эксперт И.Арабаев атындагы университеттин «Окутуунун жаңы технологиялары» кафедрасынын доценти **Д.Саалиева** Т.Жакыповдун 11-класстар үчүн «Кыргыз адабияты» кол жазмасы боюнча буларга токтолгон:

1. Программадагы материалдар толук камтылган эмес.
2. Монографиялык темалар, көркөм чыгармага берилген талдоолор илимий-методикалык талаптарга жооп бербейт. Акын-жазуучулардын өзгөчөлүгү ачылып, адабияттан алган орду көрсөтүлгөн эмес. Фактылык материалды саноо менен чектелген. Көркөм чыгармага талдоо ишке ашырылган эмес. Чыгарманын мазмунун кайталоо менен чектелген.
3. Кол жазма келегей тил менен жазылган. Мазмундук, стилдик каталар өтө көп. Суроо-тапшырмалар, комментарийлер, сөздүктөр жок. Жогорудагыларды эске алуу менен бул окуу куралы китеп катары басып чыгарууга жараксыз.

3-эксперт Бишкек шаарындагы №28 мектеп-лицейинин адабият мугалими **А.А.Оморова** алгач кол жазманын жакшы жактарына токтолгон. Материалдар окуу планында бөлүнгөн сааттарга туура келет, балдардын жаш өзгөчөлүгүнө ылайык тандалган. Ата Мекендин өсүп өнүгүшүнө кам көрүүнү, анын кооздугун даңазалоону, кыргыздын белгилүү инсандарына сыймыктанууну, кыргыз элинин каада салтын даңазалоону, кыргыздын белгилүү инсандарына сыймыктанууну, саясий сыпайылык, сылыктык сакталган. Окуу материалдарынын тематикасы заманбап, актуалдуу, илимге негизделген маалыматтар колдонулган. Китептин тексттеринде көп улуттардын маданиятынын үлгүлөрү чагылдырылган (мисалдар келтирилет). Ошону менен бирге кол жазмада төмөнкү кемчилдиктер орун алган:

1. Көп чаржайыт түшүнүксүз сүйлөмдөр арбын. Стилистикалык жактан каталарга жол берилген (мисалдар келтирилет).
2. Сүйлөмдөр сабатсыз түзүлгөн (репрессия жөнүндө мисалдар келтирилген).
3. Окуу китеби мугалимдерге эмес, окуучуларга жазылган эстен чыгарбаш керек.
4. Автордун жеке пикири, окуучуларга түздөн - түз кайрылуулары жана мугалимге айрым көрсөтмөлөрдү берүү менен чектелген. Окуучулардын маалыматты өз алдынча издөөсүнө жана систематизациялоого, алган маалыматты өз турмушундагы тажрыйбасына таянып, өз алдынча тыянак чыгарууга шарт түзгөн тапшырмалар жок. Сынчыл жана чыгармачыл ой жүгүртүүсүн өстүрүүгө арналган суроолор жана тапшырмалар сунушталган эмес.
5. Ошондой эле диалекти сөздөр көп кирип кеткен (мисалдар келтирилет).
6. Материалдар керектүү сүрөттөр, таблицалар, диаграммалар менен жабдылган эмес.
7. Практикалык иштер, үй тапшырмалары берилген эмес.

8. 3-11-беттерде 11-класстын “Кыргыз адабиятынын” программасы киргизилген. (программа окуучулар үчүн эместигин автор билеби?)

9. Бул кол жазма предметтик стандарттын, окуу программасынын, жаңы муундагы китептерди иштеп чыгуунун талаптарына жооп бербейт.

Эки жыл мурда Т.Жакыповдун китебин караганбыз. Ошондуктан көз карандысыз эксперттерди чакырдык.

А.Мамытов: Т.Жакыповдун 11-класс үчүн “Кыргыз адабияты” кол жазмасын колдоого ким макул? Макул – 0. Ким каршы? Каршы – 18.

Талкуунун жыйынтыгында **Окумуштуулар кеңеши токтоом кылат:**

1. Кол жазма окуу программасындагы талаптарга жооп бербейт.
2. Стилистикалык, грамматикалык, пунктуациялык каталар өтө көп орун алган.
3. Жогорудагы эксперттердин айткандарынын негизинде 11-класс үчүн “Кыргыз адабияты” (авт. Т.Жакыпов) кол жазмасы предметтик стандарттын, окуу программасынын, жаңы муундагы китептерди иштеп чыгуунун талаптарына жооп бербегендиктен окуу китеби катары сунуштоого жарабайт.

6.7. Математикалык машыгуу 2-класс. Окуучулар үчүн кошумча окуу куралы (Түзгөн Дж.Т.Исакова).

Угулду: Мектепке чейинки жана башталгыч мектепте окутуу лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Токтомаматов билдирүү жасады.

2-класстар үчүн Математика предметине даярдалган «Математикалык машыгуу» кошумча окуу материалы стандартка жана программага, кенже окуучунун жаш өзгөчөлүгүнө шайкеш келип, бир жумада болжолдуу экиден бетти колдонуу түзүүчү тарабынан сунушталат.

«Математикалык машыгуу» кошумча материалындагы тапшырмалар окуучуга кызыктуу түзүлүп, логикалык ойлонууга, тапкычтыкка, өз алдынча иш-аракеттерди натыйжалуу аткарууга түрткү берет, математикага болгон кызыгуусун, тез эсептөө жөндөмүн, чыгармачылык шыгын арттырат.

Тапшырмалар: графикалык; логикалык; окшоштукка; 0–9 сандарын кошуу жана кемитүү жадыбалдарына; геометриялык фигураларга карата; кызыктуу математикалык жаңы түшүнүктөрдү калыптандыруучу маселелер; түстүү карандаштар менен боёгонго; математикалык кассаны пайдалануу менен ребустарды түзүүгө карата бөлүнөт.

Колдонмонун аягында тапшырмаларды аткаруу үчүн тиркемелер жана тапшырмалардын жооптору берилген.

Улуттук компьютердик гимназиянын башталгыч класстарынын мугалими Исакова Джаңылдын тажрыйбасы республикабыздын кенже окуучулары, аларды окутуп-тарбиялап жаткан мугалимдер үчүн баалуу методикалык чыгармачылык табылгасы деп түшүнөбүз.

Бул методикалык материал кенже окуучунун предметтик компетенттүүлүгүн калыптандырууга көмөкчү боло алат, алардын математикалык жөндөмүн, шыгын арттырат.

А.Мамытов: “Кызыктуу математика” деп атаса болот. Бул кол жазманы бекитүүгө ким макул? Ким каршы? Окумуштуулар кеңешинин отурумга катышкан 18 мүчөсү макул болушту. Каршы болгон жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтоом кылат:**

1. “Математикалык машыгуу”, 2-класстар үчүн кошумча материал (түзгөн – Исакова Дж.Т.) кол жазмасы “Кызыктуу математика” деген аталыш менен жактырылсын жана бекитилсин.

2. Кол жазма басып чыгарууга сунушталсын.

6.8. Математикалык машыгуу 3-класс. Окуучулар үчүн кошумча окуу куралы (Түзгөн Дж.Т.Исакова).

Угулду: Мектепке чейинки жана башталгыч мектепте окутуу лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Токтомаматов билдирүү жасады.

«Математикалык машыгуу» колдонмосундагы тапшырмалар окуучуга кызыктуу түзүлүп, логикалык ойлонууга, тапкычтыкка, өз алдынча иш-аракеттерди натыйжалуу аткарууга түрткү берет, математикага болгон кызыгуусун, тез эсептөө жөндөмүн, чыгармачылык шыгын арттырат.

Тапшырмалар: графикалык түрдө; аналогияга карата; логикалык (тез ойлон, табышмактуу тапшырмалар, катасын тап) тапшырмалар; арифметикалык амалдардын жадыбалдарына жана алардын байланышына; геометриялык фигураларга ар тараптуу тапшырмалар; кызыктуу математикалык (санды табуу, бош торчолорго сандарды жайгаштыруу, сүйлөмдөрдү толуктоо) материалдардан; математикалык жаңы түшүнүктөрдү калыптандыруучу маселелер; сандын же буюмдун бөлүгүнө, үлүшүнө карата; кээ бир тапшырмалар түстүү карандаштар менен боёгонго; математикалык кассаны пайдалануу менен ребустарды түзүүгө карата болуп бөлүнөт.

Бул колдонмо 3-класстын окуучулары үчүн даярдалып, аягында тапшырмаларды аткаруу үчүн тиркемелер жана тапшырмалардын жооптору берилген.

Бул эмгек Улуттук гимназиянын башталгыч класстарынын мугалими Исакова Джаңылдын чыгармачылык табылгасы деп түшүнөбүз.

Бул методикалык материал кенже окуучунун предметтик компетенттүүлүгүн калыптандырууга көмөкчү боло алат, математикалык жөндөмүн, шыгын арттырат.

А.Мамытов: Бул кол жазманы деле “Кызыктуу математика” деп атаганга сунуштайм.

С.Жаанбаев: Туура, аталышы окшош эле болушу керек, себеби мазмуну бир багытта берилген.

А.Мамытов: Кол жазманы жаңы аталышы менен бекитүүгө ким макул? Ким каршы? Макул – 18. Каршы – жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Математикалык машыгуу”, 3-класстар үчүн кошумча материал (түзгөн – Исакова Дж.Т.) кол жазмасы “Кызыктуу математика” деген аталыш менен жактырылсын жана бекитилсин.

2. Кол жазма басып чыгарууга сунушталсын.

6.9. Математикалык машыгуу 4-класс. Окуучулар үчүн кошумча окуу куралы (Түзгөн Дж.Т.Исакова).

Угүлду: Мектепке чейинки жана башталгыч мектепте окутуу лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Токтомаматов билдирүү жасады.

«Математикалык машыгуу» колдонмосундагы тапшырмалар окуучуга кызыктуу түзүлүп, логикалык ойлонууга, тапкычтыкка, өз алдынча иш-аракеттерди натыйжалуу аткарууга түрткү берет, математикага болгон кызыгуусун, тез эсептөө жөндөмүн, чыгармачылык шыгын арттырат.

Тапшырмалар: графикалык түрдө; аналогияга карата; логикалык (тез ойлон, табышмактуу тапшырмалар, катасын тап) тапшырмалар; арифметикалык амалдардын жадыбалдарына жана алардын байланышына; геометриялык фигураларга ар тараптуу тапшырмалар; кызыктуу математикалык (санды табуу, бош торчолорго сандарды жайгаштыруу, сүйлөмдөрдү толуктоо) материалдардан; математикалык жаңы түшүнүктөрдү калыптандыруучу маселелер; сандын же буюмдун бөлүгүнө, үлүшүнө карата; кээ бир тапшырмалар түстүү карандаштар менен боёгонго; математикалык кассаны пайдалануу менен ребустарды түзүүгө карата болуп бөлүнөт.

Бул колдонмо 4-класстын окуучулары үчүн даярдалып, аягында тапшырмаларды аткаруу үчүн тиркемелер жана тапшырмалардын жооптору берилген.

Бул эмгек Улуттук гимназиянын башталгыч класстарынын мугалими Исакова Джаңылдын чыгармачылык табылгасы деп түшүнөбүз.

Бул методикалык материал кенже окуучунун предметтик компетенттүүлүгүн калыптандырууга көмөкчү боло алат, математикалык жөндөмүн, шыгын арттырат.

Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү кол жазманы “Кызыктуу математика” деп атаганга сунуштады.

Жыйынтыгында, Окумуштуулар кеңешинин отурумга катышкан 18 мүчөсү кол жазманы бир добуштан колдошту. Каршы – жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Математикалык машыгуу”, 4-класстар үчүн кошумча материал (түзгөн – Исакова Дж.Т.) кол жазмасы “Кызыктуу математика” деген аталыш менен жактырылсын жана бекитилсин.

2. Кол жазма басып чыгарууга сунушталсын.

6.10. Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери. 2-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (Авт. Г.Токтобаева).

Угуду: Мектепке чейинки жана башталгыч мектепте окутуу лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Токтомаматов билдирүү жасады.

Турмуш тиричилик коопсуздугунун негиздери, 2-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (иштеп чыккан - Токтобаева Г.Д., 60 б.) окуу программасына ылайык түзүлгөн.

Турмуш тиричилик коопсуздугунун негиздери, 2-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалында турмуш-тиричилик коопсуздугу учурлары (шамал, кар, анын мааниси жана коркунучу, уулануу, сел, анын коркунучу, кар көчкү, жер титирөө, ал убактагы жүрүм-турум, турак жайдагы өрт, анын келип чыгуу себептери, көңүл бурчу учурлар, сактануу чемоданчасы, заманбап үй, коопсуз жай, кышкы жаракаттар (коопсуздук эрежелери), кесилиштер, жөнгө салуу белгилери, ден-соолук, ага оң жана терс таасир этүүчү жагдайлар, күн тартиби, өздүк гигиена, жаракаттар, жугуштуу оорулар, кооптуу коноктор, коопсуз маршруттар, ээн жерлер, эл көп чогулган жерлер ж.б.) балдар үчүн кызыктуу берилген. Ошондой эле материал балдардын курагына ылайык жана кызыктуу сүрөттөр менен коштолгон.

Бул 2-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы кенже окуучунун предметтик компетенттүүлүгүн калыптандырууга көмөкчү боло алат, алардын жөндөмүн, шыгын арттырат.

Талкуулоонун натыйжасында Г.Токтобаеванын кошумча окуу материалын отурумга катышкан Окумуштуулар кеңешинин 18 мүчөсү бир добуштан колдошту. Каршы – жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Турмуш тиричилик коопсуздугунун негиздери 2-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (иштеп чыккан - Токтобаева Г.Д., 60 б.) жактырылсын жана бекитилсин.

2. Кошумча окуу материалы басып чыгарууга сунушталсын.

6.11. Турмуш-тиричилик коопсуздугунун негиздери. 3-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (Авт. Г.Токтобаева).

Угуду: Мектепке чейинки жана башталгыч мектепте окутуу лабораториясынын башчысы, п.и.к. А.Токтомаматов билдирүү жасады.

Турмуш тиричилик коопсуздугунун негиздери, 3-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (иштеп чыккан - Токтобаева Г.Д., 60 б.) окуу программасына ылайык түзүлгөн.

Турмуш тиричилик коопсуздугу учурлары (сууга түшүүнүн эрежелери, сууга түшүүдөгү жүрүм-турум, жер титирөө, бул учурда унаада жана көчөдө жүрүү эрежелери, коомдук жайлардагы өрт, мектептеги өрт, унаадагы өрт, сактануу чемоданчасы, кар, анын мааниси жана коркунучу, уулануу, сел, анын коркунучу, кар көчкү, жер титирөө, көңүл буруу учурлары, электр шаймандары, химиялык заттар, этият болуу, жол чийими, жол элементтери, кесилиштер, ден соолук, бир күндүн тартиби, кан агуу, тамактануунун

негиздери, жаракаттар, жугуштуу оорулар, кооптуу коноктор, телефон менен сүйлөшүү, бейтааныш кишилер, ээн жерлер, чыр-чатак, терс көрүнүштөр ж.б.) кызыктуу баяндалган. Ошондой эле аталган кошумча окуу материалы балдардын курагына ылайык жана кызыктуу сүрөттөр менен коштолгон.

Бул 3-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалында кенже окуучунун предметтик компетенттүүлүгүн калыптандырууга көмөкчү боло алат, алардын жөндөмүн, шыгын арттырат.

Талкуулоонун жыйынтыгында Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү добуш беришти. Кол жазманы колдоп макул болгон – 18 мүчө. Каршы – 0. Кол жазма жактырылды.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Турмуш тиричилик коопсуздугунун негиздери 3-класстын окуучулары үчүн кошумча окуу материалы (иштеп чыккан - Токтобаева Г.Д., 60 б.) жактырылсын жана бекитилсин.

2. Кошумча окуу материалы басып чыгарууга сунушталсын.

6.12. Мекен таануу 1-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо (Авт. З.Мамбетова, Т.Архипова).

Угулду: «Мекен таануу» 1-класс. Башталгыч класстын мугалимдери үчүн методикалык колдонмо. (Авторлор З.Мамбетова., Т.Архипова.) тууралуу Мектепке чейинки тарбия жана башталгыч билим берүү кафедра башчысы, **п.и.к., доц. Усенко Л.В.** билдирүү жасады.

Жогоруда аталган методикалык колдонмо биринчи класска арналып, окуу процессинин натыйжалуулугун арттырууга жана мугалимдин өз алдынча иш алып барышына мүмкүндүк берет. Бул кол жазмаларга №5 УКГнын мугалими Г.Т. Абыкова жана МЧТЖББ кафедрасынын ага окутуучусу М.К.Усуповалар тарабынан жакшы пикир берилди, Мекен таануу предмети башталгыч класстын окуу планындагы негизги сабактардын бири болгондуктан, бул методикалык колдонмо түздөн-түз сабактарда пайдаланылат. Окуу процессинин натыйжалуулугун артыруу максатында заманбап технологиялар пайдаланылып, окуучулардын өз алдынча жана жуптарда, топтордо иштөөсүнө, ойлонууга, өз көз карашын далилдүү айтып берүүгө багытталган тапшырмалардан түзүлгөн.

Методикалык колдонмону мугалим пайдаланууда төмөндөгү милдеттер ишке ашырылат:

- окуучу өз оюн эркин айтат;
- өз адынча изденет;
- башкалардын пикирин сыйлайт;
- алган билимдерин өз турмушунда пайдаланууга үйрөнөт;

Мамлекеттик стандартка, окуу программасына ылайык жазылып, материалды жазууда уланмалуулук, илимийлүүлүк, жеткиликтүүлүк сыяктуу дидактикалык талаптар сакталган.

Бул кол жазманын артыкчылыгы, мугалимдердин иш-аракетин чектебей, өз алдынча иштөөгө багыт бергендигинде.

А.Мамытов: Ким макул? Ким каршы? Макул – 18. Каршы – жок.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Мекен таануу. 1-класс. Башталгыч класстын мугалимдери үчүн методикалык колдонмо (Авторлор З.Мамбетова, Т.Архипова) бекитилсин жана басып чыгарууга сунушталсын.

6.13. Мекен таануу 3-класс. Мугалимдер үчүн усулдук колдонмо (Авт. З.Мамбетова).

Угулду: «Мекен таануу» 3-класс. Башталгыч класстын мугалимдери үчүн методикалык колдонмо (Автору З.Мамбетова.) тууралуу Мектепке чейинки тарбия жана башталгыч билим берүү кафедра башчысы, **п.и.к., доц. Усенко Л.В.** билдирүү жасады.

Аталган методикалык колдонмо үчүнчү класска арналып, окуу процессинин натыйжалуулугун арттырууга жана мугалимдин өз алдынча иш алып барышына

мүмкүндүк берет. Бул кол жазмаларга №5 УКТнын мугалими Г.Т. Абыкова жана МЧТжБББ кафедрасынын ага окутуучусу М.К.Усуповалар тарабынан жакшы пикир берилди, Мекен таануу предмети башталгыч класстын окуу планындагы негизги сабактардын бири болгондуктан, бул методикалык колдонмо түздөн-түз сабактарда пайдаланылат. Окуу процессинин натыйжалуулугун артыруу максатында заманбап технологиялар пайдаланылып, окуучулардын өз алдынча жана жуптарда, топтордо иштөөсүнө, ойлонууга, өз көз карашын далилдүү айтып берүүгө багытталган тапшырмалардан түзүлгөн.

Методикалык колдонмону мугалим пайдаланууда төмөндөгү милдеттер ишке ашырылат:

- окуучу өз оюн эркин айтат;
- өз адынча изденет;
- башкалардын пикирин сыйлайт;
- алган билимдерин өз турмушунда пайдаланууга үйрөнөт;

Мамлекеттик стандартка, окуу программасына ылайык жазылып, материалды жазууда уланмалуулук, илимийлүүлүк, жеткиликтүүлүк сыяктуу дидактикалык талаптар сакталган.

ТалкуулоодонкийинОкумуштуулар кеңешинин мүчөлөрү добуш беришти. Кол жазманы колдоп макул болгон – 18 мүчө. Каршы – 0. Кол жазма жактырылды.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. Мекен таануу. 3-класс. Башталгыч класстын мугалимдери үчүн методикалык колдонмо (Автору: З.Мамбетова) бекитилсин жана басып чыгарууга сунушталсын.

6.14.Окуу-тарбия иштери орус тилинде жүргүзүлгөн мектепке чейинки билим берүү уюмдарында кыргыз тилине үйрөтүү боюнча сабактардын иштелмелери (түзүүчүлөр: Сейдекулова К.С., Алыбаева Т.О., 84-б.).

Угулду:“Окуу тарбия иштери орус тилинде жүргүзүлгөн мектепке чейинки билим берүү уюмдарында кыргыз тилине үйрөтүү боюнча сабактардын иштелмелери” (түзүүчүлөр: Сейдекулова К.С., Алыбаева Т.О.,84-б.) тууралуу Мектепке чейинки жана башталгыч мектептик билим берүү лабораториясынын башчысы, **п.и.к. А.Токтомаматов** билдирүү жасады.

Аталган колдонмо окутуу орус тилинде жүргүзүлгөн мектепке чейинки мекемелердин педагогдоруна арналып, анда көбүнчө сүрөт тартуу, оозеки пикир алышуу, аңгеме түзүү, суроо-жооп тапшырмаларына басым жасалган. Сунушталган сабактардын иштелмелери ортоңку, жогорку жана мектепке даярдоо тайпаларындагы балдарды кыргыз тилине үйрөтүүгө арналган.

Кыргыз тилин экинчи тил катары окутуу боюнча программанын (2012) талаптарына ылайык иштелип чыккан сабактардын үлгүлөрү тилге үйрөтүүнүн лексикалык, грамматикалык, фонетикалык жана коммуникативдик минимумдарын жана балдардын курактык өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен түзүлгөн.

Сабактардын иштелмелери программа, методикалык талаптарга ылайык балдардын сөздүгүн байытуу, пикир алышуу, суроо-жооп бергенге үйрөтүү боюнча иштер, активдештирүүчү көнүгүүлөр менен терең камтылган.

Ошондуктан аталган сабактардын иштелмелери окуу процессин жакшыртуу менен кыргыз тили мугалими үчүн абдан керектүү методикалык колдонмо болуп эсептелет.

А.Мамытов: Ушул колдонмонун атын кыскартуу керек.

А.Токтомаматов:Экспертиза учурунда кол жазманы “Орус тилиндеги балдар бакчаларында кыргыз тилине үйрөтүү (сабактардын иштелмелери)” деп атадык.

А.Мамытов: Кол жазманы бекитүүгө ким макул? Ким каршы? Макул – 18. Каршы – 0.

Жогоруда айтылгандардын негизинде **Окумуштуулар кеңеши токтом кылат:**

1. “Окуу-тарбия иштери орус тилинде жүргүзүлгөн мектепке чейинки билим берүү уюмдарында кыргыз тилине үйрөтүү боюнча сабактардын иштелмелери”(түзүүчүлөр: Сейдекулова К.С., Алыбаева Т.О., 84 б.) аттуу кол жазма “Орус тилиндеги

балдар бакчаларында кыргыз тилине үйрөтүү (сабактардын иштелмелери)” деп аталып жактырылсын жана бекитилсин.

2. Методикалык колдонмо окуу материалы катары басып чыгарууга сунушталсын.

6.15. Методическое пособие по организации и ведению учебно-опытного участка при общеобразовательной организации (авт. Сатубаева А.С., Жамангулова А.Т., Мурашева Д.М. – 78 стр.).

Слушали: Заведующего лабораторией естественно-математических предметов д.п.н., доцента Син Е.Е., который в своем выступлении отметил, что данный материал составлен для учителей школ по биологии. Материал состоит из следующих разделов:

1. Организация учебно-опытного участка (Назначения учебно-опытного участка и его структура, требования к земельному участку для УОУ и его обустройства, руководство УОУ).

2. Содержание и организация работы учащихся на учебно-опытном участке (Отделы учебно - опытного участка, организация работы учащихся, режим труда учащихся на учебно-опытном участке, проведение различных мероприятий на базе учебно-опытного участка, результаты работы учащихся на учебно-опытном участке.

3. Календарно-тематический план учебно-опытного участка.

В приложениях работы приведены рекомендуемые растения, методика проведения опытов с указанными растениями, а также соответствующие отделы участка: отдел овощных растений, отдел плодово-ягодных растений, питомник плодовых деревьев и кустарников, коллекционный отдел зеленых культур, цветочно-декоративный отдел, а также приведены тематика проводимых опытов. Кроме того, в приложениях дана общая инструкция по технике безопасности при работе на учебно-опытном участке. В пособии разработаны заключительные положения по реализации данного пособия в школах.

Предлагаемый материал является средством обеспечения практической направленности преподавания естественнонаучных дисциплин расширения и углубления знаний учащихся, развития межпредметных знаний. Учебно-опытный участок служит базой для ознакомления учащихся с технологиями в области сельского хозяйства, а также проведения практической деятельности по выращиванию сельскохозяйственной продукции.

Методическое пособие подготовлено в рамках проекта «Создание и развитие пришкольных хозяйств» программы ВППООН «Оптимизация школьного питания в Кыргызской Республике».

А.Мамытов: Окумуштуулар кеңешинин мүчөлөрүнө кайрылам. Ким макул? Ким каршы? Макул – 18. Каршы – жок. Кол жазма бекитилди.

На основании вышеизложенного **Ученый Совет постановляет:**

1. Утвердить и рекомендовать к изданию Методическое пособие по организации и ведению учебно-опытного участка при общеобразовательной организации (составители: Сатубаева А.С., Жамангулова А.Т., Мурашева Д.М.) с изменением в названии пособия на «Учебно-опытный участок (организационно-методические рекомендации)».

6.16. Азбука пешехода. Правила дорожного движения для детей (авт. Северин О.В. – 19 стр.).

Слушали: Заведующего лабораторией естественно-математических предметов, д.п.н., доцента Е.Е.Син. В своем выступлении Е.Е.Син отметил, что пособие подготовлено для учащихся 6 – 12 лет. Структура пособия состоит из 9 тем.

1. «Меня зовут Переходик».
2. «Переходим дорогу».
3. «Познакомьтесь – светофор».
4. «Будем внимательны на дорогах и учим дорожные знаки».
5. «Безопасные маршруты в школу».

6. «Виды транспорта»
7. «На автобусной остановке».
8. «Правила поведения в легковом автомобиле».
9. «Знаешь ли ты дорожные знаки?».

Достоинством пособия является то, что он оформлен красочно, в нем множество рисунков, а доступность содержания тем обеспечено действиями вымышленных героев, что, безусловно, повысит интерес детей к изучению правил дорожного движения.

А.Мамытов: Необходимо оставить только «Азбука пешехода», дополнение «Правила дорожного движения» исключить.

А.Мамытов: Кто за утверждение данного пособия? Кто против? За – 18. Против – 0. Принято единогласно.

На основании вышеизложенного, Ученый совет **постановляет:**

1. Утвердить пособие «**Азбука пешехода. Правила дорожного движения**» (составитель: О.В. Северин) и рекомендовать к изданию.
2. Рекомендовать изменить название пособия «Азбука пешехода. Правила дорожного движения» на название «Азбука пешехода».

6.17. Действие для укрепления здоровья в школах. Методическое пособие (авт. сотрудники проекта “Действия сообществ по вопросам здоровья”, специалисты РЦУЗ МЗ КР – 45 стр.).

Слушали: Заведующего лабораторией естественно-математических предметов д.п.н., доцента Син Е.Е., который в своем выступлении отметил ряд положительных сторон рукописи пособия. Материал пособия дается в доступной форме. Текст и структура соответствует требованиям. Рукопись пособия «**Действие для укрепления здоровья в школах. Методическое пособие**» для классных руководителей и подготовлена авторским коллективом в рамках проекта «Действия сообществ по вопросам здоровья» (ДСВЗ) Республиканского центра укрепления здоровья. Особенностью и достоинством данного пособия является то, что каждый модуль сопровождается видеофильмом, наглядным материалом в виде плакатов.

1. «Здоровые зубы».
2. «Дружи с мылом».
3. «Курить – здоровью вредить».
4. «Насвай и здоровье – не совместимы».

Обучающие модули построены по одной схеме. Вначале дается краткое описание подготовки к занятию, которая включает в себя: цели, задачи, методы и оборудование, а также план проведения классного часа.

В ходе обсуждения предложено новое название пособия «Учимся быть здоровыми». За утверждение пособия с изменением названия проголосовало 18 присутствующих членов Ученого совета, против – нет.

На основании вышеизложенного Ученый Совет постановляет:

1. Одобрить и утвердить рукопись пособия «Действие для укрепления здоровья в школах. Методическое пособие» (составители: Алимахунов А.К., Мергембаева А.К., Тажибаева Н.А., Султанова А.Т., Кабылбеков М.М., Токтогонова В.Б., Калиева А.Д., Усубалиева Б.М., Добаева Ж.З.).
2. Рекомендовать пособие для издания.
3. Рекомендовать изменить название пособия «Действие для укрепления здоровья в школах. Методическое пособие» на название «Учимся быть здоровыми».

6.18. Тренажер по чтению “Читаем по слогам”. Учебное пособие для 1-2-х классов (авт. Северин О.В., Пузырева И.В. – 63 стр.).

Слушали: Представление заведующего лабораторией, к.п.н. Токтомамбетова А.Д. о рукописи “Тренажер по чтению. Читаем по слогам” (авторы – Северин О.В., Пузырева И.В.).

Универсальный тренажер по русскому языку и чтению предназначен для отработки навыка чтения и правил русского языка в 1 классе, а также закрепления во втором классе основных языковых понятий, полученных за первый год обучения. Цель пособия – овладение техникой правильного последовательного чтения с опорой на слог-слияние.

В учебном пособии даны понятия, разные виды и конструкции слогов, а также таблицы по слияниям слогов. Например, слияние парных согласных с гласными, слияние непарных звонких (сонорных) согласных с гласными, слияние непарных согласных с гласными.

В пособии нашли отражение материалы по каждой букве, которые занимают в основном две страницы учебного пособия, где дается в начале таблица по слиянию слогов с этой буквой, далее слоги в нарастающем порядке от простого к сложному. В каждом слове отдельным символом отмечены слоги-слияния и другим символом (точкой) те буквы, которые не входят в слоги-слияния.

Для детей данного возраста интересно будут также слова и предложения, которые даны по слогам в конце материала по каждой букве.

Учебное пособие “Тренажер по чтению. Читаем по слогам” помогает детям в формировании навыка чтения и изучении правил русского языка.

Члены Ученого совета предложили утвердить название “Читаем по слогам.” За утверждение рукописи с названием “Читаем по слогам” проголосовало 18 членов Ученого совета, против – нет.

На основании вышеизложенного Ученый Совет постановляет:

1. Одобрить и утвердить рукопись учебного пособия “Тренажер по чтению. Читаем по слогам” (авторы – Северин О.В., Пузырева И.В.) с изменением названия пособия на название “Читаем по слогам”.
2. Рекомендовать рукопись учебного пособия для пользования в начальной школе с русским языком обучения.

**КББАнын Окумуштуулар кеңешинин
төрагасы, п.и.д., профессор**

А.Мамытов

Окумуштуу катчы

А.Ниязова